

3.3.2015

Helsingin kaupunginhallitus

PL 10, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

HEL 2014-001848 T 10 03 03

**HELEN OY:N LAUSUNTO UUDENMAAN 2.VAIHEMAAKUNTAKAAVAN,
ÖSTERSUNDOMIN ALUEEN KAAVAEHDOTUKSESTA**

Helen Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Östersundomin alueen kaavaehdotuksesta ja toteaa lausunnossaan seuraavaa:

Samaan aikaan 2. vaihemaakuntakaavan lausuntopyynnön kanssa on lausunnoilla Östersundomin yleiskaavaehdotus. Yleiskaavaehdotuksessa on lähdetty kehittämään Östersundomista cleantech-alueita, joka profiloituu erityisesti aurinko- ja muuhun uusiutuvan energiaan perustuvaan liiketoimintaan. Siihen liittyen on Porvoon väylän varrelle osoitettu laajat aurinkoenergian tuotantoaluevaraukset. Samoin väylän varrelle on osoitettu kaksi muuta uusiutuviin energialajikkeisiin perustuvaa energiahuollon aluevarausta. Vaihemaakuntakaavassa on osoitettu kyllä yksi energiahuollon aluevaraus, mutta nämä siitä puuttuvat. Helen Oy:n mielestä ne tulisi lisätä kaavaan.

Vaihemaakuntakaavan kaavamääräyksissä on Hanasaarta koskeva lisämääräys "mikäli Hanasaarella alueen käyttö voimalaitosalueen lakkaa, alueella säilyy suurmuuntoaseman varaus voimalaitoksen mahdollisesta siirtymisestä huolimatta". Määräykset varmaan kattavat koko 2. vaihemaakuntakaavan alueen. Energiahuollon alue Hanasaarella ei kuulu tämän kaavan alueeseen. Lisäyksenä määräykseen Helen Oy toteaa, että Hanasaaren alueelle jää mainitussa tilanteessa myös muita energiahuollon toimintoja kuten sähköasema, lämpökeskus ja polttoainevarastoja, jotka ovat luonteeltaan paikallisia. Tarkemmassa kaavoituksessa nämä muodostavat energiakorttelin.

Östersundomin alueesta on pyrkimys tehdä rakennustoiminnassa syntyvien ja siinä käytettävien maa-ainemassojen kannalta ekotehokas alue, jossa maa-ainekset hyötykäytetään alueen rakentamisessa. Tämä edellyttää massojen välivarastointia ja käsittelyä. Östersundomin yleiskaavassa aluevarauksia kutsutaan maa-aineksen otto- ja käsittelyalueiksi. Vaihemaakuntakaavan selostuksessa käytetty termi -yliäämämaiden loppusijoitukseen varattu alue- on Helen Oy:n mielestä mielikuvaltaan riittämätön ja negatiivinen tavoitteeseen nähden. Se olisi hyvä muuttaa samaan muotoon kuin Östersundomin yleiskaavassa on käytetty.

3.3.2015

Helen Sähköverkko Oy antaa 2. vaihemaakuntakaavasta oman lausuntonsa.

Lisätiedot

Kyösti Oasmaa

Helen Oy

Kauno Kaija
toimitusjohtajan sijainen

Satu Aatra

25.2.2015

Helsingin kaupunki
Kaupunginhallitus
PL 10
00099 Helsingin kaupunki
helsinki.kirjaamo@hel.fi

HEL 2015-00487

HELSINGIN SATAMA OY:N LAUSUNTO UUDENMAAN 2. VAIHEMAAKUNTAKAAVAN ÖSTERSUNDOMIN ALUEEN KAAVAEHDOTUKSEEN

Östersundomin alueelle ollaan laatimassa Helsingin, Vantaan ja Sipoon yhteistä yleiskaavaa. Tavoitteena on ollut sovittaa maakuntakaavan ja yleiskaavan prosessit yhteen siten, että maakuntakaavassa idän suunnan merkittävä kasvuvyöhyke kytkettäisiin maakunnan aluerakenteeseen ja yleiskaavassa ratkaistaisiin alueen yksityiskohtaisempi maankäyttö. Yhteistä yleiskaavaa koskevat luontoselvitykset ja Natura-arvioinnit ovat tarkentuneet, ja näin ollen myös Östersundomin alueen maakuntakaavan valmistelua on ollut mahdollista jatkaa ja tarkentaa uusimpien tietojen pohjalta. Kaavasta käytetään nimeä Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava, Östersundomin alue.

Uudenmaan maakuntavaltuusto hyväksyi Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan 20.3.2013. Valtuusto päätti samassa kokouksessa kuitenkin jättää hyväksymättä Helsingin Östersundomista Sipoon Söderkullaan ulottuvan alueen ja palauttaa alueen jatkovalmisteluun. Päätöksen syynä oli alueen keskeneräinen yleiskaavatilanne.

Nyt nähtävillä olevasta Uudenmaan 2.vaihemaakuntakaavan Östersundomin alueen maakuntakaavasta Helsingin Satama Oy esittää lausuntonaan seuraavaa:

Vuoden 2008 lopulla toimintansa käynnistänyt Vuosaaren satama on Suomen ulkomaankaupan pääsatama. Vuosaaren sataman toiminnasta vastaa Helsingin Satama Oy. Suunnittelualue sijoittuu Vuosaaren sataman läheisyyteen siten, että Vuosaaren sataman päämaaliikenneyhteys Kehä III:lta ja rautatieyhteys pääradalta kulkevat sen läpi. Vuosaaren satama viereisine logistiikkakeskuksineen muodostaa Vuosaaren satamakeskukseksi kutsutun työpaikkakeskittymän itäisessä Helsingissä. Satama on vaikuttanut etenkin raskaan liikenteen liikennevirtoihin pääkaupunkiseudulla.

Helsingin Satama Oy suhtautuu myönteisesti Östersundomin ja sen lähialueiden maankäytön suunnittelun kehittymiseen. Östersundomin alueen maakuntakaavan ja samaan aikaan laaditun Östersundomin yhteisen yleiskaavan on mahdollista luoda suuntaviivat alueen muodostumiselle merkittäväksi asumisen ja elinkeinojen alueeksi.

Helsingin Satama Oy näkee Vuosaaren satamakeskuksen kehittämisen kannalta myönteisenä, että Östersundomin alueen maakuntakaavan tavoitteisiin on kirjattu liikenneyhteyksien ja etenkin raideliikenteeseen perustuvan joukkoliikenteen kehittäminen. Merkittävä asukas- ja työpaikkamäärän kasvu Östersundomin alueella tulee lisäämään työmatka- ja muuta henkilöliikennettä myös Vuosaaren satamakeskuksen suuntaan, mikä osaltaan luo edellytyksiä sekä Östersundomin ja Vuosaaren satamakeskuksen välisen että Helsingin keskustaan suuntautuvan joukkoliikenteen kehittymiselle.

Vuosaaren sataman tavaravirrat kulkevat maanteitse ja rautateitse suunnittelualueen läpi jakautuakseen maantieliikenteen osalta Kehä III:n kautta valtakunnan tieverkkoon ja raideliikenteen osalta pääradan kautta valtakunnan rautatieverkkoon. Helsingin uuden yleiskaavan kaavaluonnos esittää Vuosaaren satamaan henkilöliikenteen raideyhteyttä ja Helsingin Satama Oy katsoo, että myös Östersundomin alueen maakuntakaavan tulee mahdollistaa henkilöliikenteen raideyhteys Vuosaaren satamaan. Nähtävillä olevassa kaava-aineistossa yhteys esitetään katkoviivanmerkinnällä ja selityksellä *"liikenneväylän katkoviivamerkintä osoittaa vaihtoehtoisen ratkaisun tai ohjeellisen linjauksen"*. Merkinnän ja selityksen tulee olla ohjaavampia, jotta raideyhteyden suunnittelu ja toteuttaminen etenevät kaikilla kaavatasoilla.

Östersundomin alueen maakuntakaavassa osoitetut uudet työpaikka-alueet tukevat Vuosaaren sataman toimintoja ja tarpeita. Helsingin Satama Oy näkee kuitenkin, että muodostuakseen laajuudeltaan riittävän monipuoliseksi työpaikka- ja paljon tilaa vaativien toimintojen alueeksi, tulee Helsingin Länsisalmien työpaikka-alue (merkinnällä TP1) ulottaa myös Kehä III:n länsipuolelle raideliikenteeseen tukeutuvan taajamatoimintojen alueelle. Länsisalmi muodostaa liikenteen solmukohdan, jota on syytä tukea tehokkaalla maankäytöllä. Myös Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaan laadittu logistiikan selvitys tukee työpaikka-alueen sijoittamista Kehä III:n ja valtatie 7:n liittymän läheisyyteen, mikä sijaintina mahdollistaa tiiviin kytkeytymisen Vuosaaren satamaan ja sujuvat tieyhteydet valtakunnalliseen liikenneverkkoon. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaan laaditussa logistiikan selvityksessä Länsisalmien alue on tunnistettu potentiaalisesti satamatoimintoihin kytkeytyvän toiminnan alueeksi. Vuosaaren satamaa hyödyntävien toimintojen kannalta Kehä III:n varsi lähellä Porvoon väylän liittymää on sijaintinsa puolesta houkutteleva alue ja mahdollistaa lyhyistä satamayhteyksistä hyötyville toimijoille kilpailukykyisen sijainnin.

Suunnittelualueeseen ja Vuosaaren sataman läheisyyteen liittyy valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön alueita (RKY 2009) ja maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä. Kaavaselostuksessa mainitaan, että *"kaavaehdotuksessa esitettyjen merkintöjen mahdollistama rakentaminen ei ulotu Natura-alueille ja vaikutukset niihin ovat välillisiä Kaavaratkaisu yhdessä muiden hankkeiden kanssa tarkasteltuna heikentää Mustavuoren lehdot ja Östersundomin lintuvedet - Natura-alueen eheyttä. Heikentävät vaikutukset alueeseen eivät kuitenkaan ole merkittäviä"*

luonnonsuojelulain 66§ tarkoittamalla tavalla sillä edellytyksellä, että haitallisia vaikutuksia estävät tai vähentävät keinot otetaan käyttöön yksityiskohtaisemmassa suunnitellussa."

Helsingin Satama Oy katsoo, että jatkosuunnittelun yhteydessä maankäytön vaikutuksia arvioitaessa on välttämätöntä ottaa yhteisvaikutuksina huomioon Vuosaaren sataman ja muiden Natura-alueeseen mahdollisesti vaikuttavien toimintojen, hankkeiden ja suunnitelmien vaikutukset. Suunnittelualueen kaavoitus vaikuttaa myös Vuosaaren sataman eri lupamenettelyihin, ja se on otettava huomioon yhteisvaikutuksena ainakin sellaisissa lupaa tai suunnitelmaa edellyttävissä Helsingin Sataman hankkeissa, joiden johdosta Vuosaaren sataman vaikutukset Natura-alueeseen kasvavat. Vuosaaren satamassakin voidaan siis joutua menettelyyn, jossa valtioneuvoston lupa LSL 66 §:n mukaisesti on Östersundomin alueen kaavoituksen ja esimerkiksi sataman muutoshankkeen yhteisvaikutusten johdosta tarpeen. Vaikutusten arviointimenettelyllä onkin varmistettava, että edellä mainittujen yhteisvaikutusten myötä kaavan toteutus ei tulevaisuudessakaan estä tai merkittävästi rajoita Vuosaaren sataman ja satamakeskuksen toimintaa tai kehittämistä parhaalla mahdollisella tavalla tavaraliikenteen ja elinkeinoelämän tarpeisiin.

Edelleen yhteisvaikutuksia tarkastellessa tulee huomioida Helsingin Energian mm. biopolttoaineen käyttöön ottoon liittyvät hankkeet, joita on suunnitteilla Vuosaaren satamakeskukseen tai sen ympäristöön. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Östersundomin alueen maakuntakaavassa tuleekin varmistaa, että energiahuollon ja Suomen ulkomaankaupan pääsataman toiminnan ja sen toiminnan kehittäminen voidaan pitkällä tähtäimellä turvata.

Samaan aikaan laadittavina olevien maankäytön suunnitelmien eli Östersundomin alueen maakuntakaavan, Östersundomin yleiskaavan ja Helsingin uuden yleiskaavan linjaukset tulee voida sovittaa yhteen sekä maankäytön että liikenteen ratkaisujen osalta.

Lisätiedot: Pekka Hellström, puh. 09 310 33672 ja
Satu Aatra, puh. 09 310 33527.

Kimmo Mäki
toimitusjohtaja
Helsingin Satama Oy